

Doğalgazda özel sektörü güçlendirecek bir mevzuat düzenlemesi gerekiyor

RİDVAN UÇAR

Petrol Platformu Özneli
(PETFORM) Gaz Grubu Başkanı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) 2014 sektör raporuna göre, çalışan her bin kişiden ikisi doğalgaz sektöründe istihdam ediliyor. Bundan hareketle, Türkiye doğalgaz sektörünün yaklaşık 20 bin kişiyi istihdam ettiğini söyleyebiliriz. 2001 yılında yasallaşan 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu çerçevesinde, geçen 15 yılda önemli aşamalar kaydedildi. Dağıtım büyük oranda özel sektöre devredilirken, ithalatın da yüzde 20'si özel sektör oyuncularından gerçekleştiriliyor. Bugün itibarıyla 32 tane toptan satış şirketi de serbest tüketicilere yönelik doğalgaz satışı gerçekleştiriyor. Bunlar pazarın oluşumu ve gelişimi açısından önemli adımlar.

Hali hazırda, arama faaliyetleri çerçevesinde keşfi yapılan ve üretime geçmek amacıyla saha geliştirmeleri devam eden doğalgaz üretim projeleri bulunuyor. Son yıllarda yerli doğalgaz üretiminin düşüş eğiliminde olduğunu göz önünde bulundurursak, son derece önemli yatırımlar olduğunu söyleyebiliriz. Diğer taraftan, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin (TANAP) inşaatı devam ediyor. Her yıl Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından onaylanan yatırım bütçesi dahilinde, BOTAŞ iletim tarafından işletilen boru hatlarının geliştirilmesi ve yenilenmesine ilişkin yatırımlar da sürüyor. Bunun yanında, uzun yıllardır ko-

nuşulan Marmara Ereğlisi LNG Terminali'nin depolama ve günlük yeniden gazlaştırma kapasitesinin artırılmasına yönelik ihale süreci resmi olarak başladı.

2015'te yaklaşık 48 milyar metreküp doğalgaz tüketildi

BOTAŞ'ın Tuz Gölü Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi'nin inşaat süreci devam ediyor. Bu projenin kapasitesinin geliştirilmesi de güçlü bir olasılık olarak masada bulunuyor. TPAO'dan BOTAŞ'a devredilecek Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi'nin de depolama ve günlük geri üretim kapasitesinin artırılması projesine ilişkin çalışmalar devam ediyor. Birçok sektörel basın organına da yansıdığı üzere biri BOTAŞ, biri de özel sektör tarafından inşa edilmesi planlanan iki yeniden gazlaştırma (FSRU) projesi geliştirilme aşamasında. EgeGaz tarafından işletilen Aliğa LNG Terminali'nin de yeniden gazlaştırma kapasitesinin artırılmasına ilişkin çalışmaların yürütüldüğünü eklemek fayda var.

Sektörün şu anki temel gündem mad-

desi ise Türkiye doğalgaz piyasasının serbestleştirilmesi. Türkiye'nin 2015 yılında yaklaşık 48 milyar metreküplük doğalgaz tükettiği Doğu Akdeniz, Güneydoğu ve Orta Avrupa'da bu büyüklüğe sahip bir pazar bulunmadığı düşünüldüğünde, Türkiye'nin bölgesinde rakipsiz olduğunu söyleyebiliriz. Bu büyüklüğü kullanarak, bölgede daha etkin hareket edebilmek adına, Türkiye'nin bir doğalgaz ticaret merkezi haline dönüşebilmesi için somut adımlar atması gerekiyor. Her ne kadar petrol fiyatlarına bağlı aramaya yatırımlarında son iki yıldır kayda değer bir düşüş gözlemliyor olsak da özellikle Trakya Bölgesi'nde yeni doğalgaz sahalarının keşfi ve üretime alınması için yatırımların 2015 yılında da devam ettiğini söyleyebiliriz.

Öte yandan, özel sektör oyuncularını liberal bir politika çerçevesinde gazın gazla rekabetini sağlayacak, pazarın oluşumuna imkan verecek bir kanun yapılmasını talep ediyor. Mevcut 4646 Sayılı Kanun'un geçici ikinci maddesinde yer alan BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılmasına ilişkin hususların gerçekleştirilmemesi,

BOTAŞ'ın ithalat yaptığı ülkelere doğalgaz ithalatına izin verilmemesi ve özel sektörün doğalgaz ticaretindeki pazar payının artırılmaması gibi gaz ithalatının ve ticaretinin önünde engel teşkil eden makro konuların çözülmesi gerekiyor. Her konuya, "Bu konu Türkiye'nin ticaret merkezi olmasına yardım eder mi, engeller mi?" sorgulaması ile yaklaşıyoruz. Bu kanun bizim 2025 sonrası hayatımızın temellerini oluşturacak ve bu nedenle çok önem veriyoruz.

İç pazardaki fiyat riskinin arz-talep dinamikleri çerçevesinde yönetilebilmesi için gerekli düzenlemelerin kanuna eklenmesi önemli. Pazarın liberalleşmesine katkı sağlayacak tüm değişiklik hükümlerini memnuniyetle karşılıyoruz. Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da Türkiye doğalgaz piyasasının gelişimi için elimizden gelen tüm katkıyı sağlamaya devam edeceğiz. Öncelikle, doğalgazın fiyatlanacağı bölgesel bir doğalgaz ticaret merkezinin kurulmasına yönelik bir stratejiyle; teknik, ticari ve hukuki reformların yapılmasını gerekli görüyoruz.